

‘Boodschap’ van Coördinatie Zenne bij de start van de Zennedriedaagse

Zowel in Vlaanderen, Brussel als Wallonië ondergaan de grensoverschrijdende waterlopen, Zenne en Zennekanaal, momenteel ingrijpende veranderingen. De grote investeringen die er al gedaan zijn, nu bezig zijn én/of nog gepland zijn, verdienen bijzondere aandacht.

Wordt het globale resultaat een grote vooruitgang, middelmatig of ontgoochelend? Zullen de geplande ingrepen en deelprojecten met elkaar harmoniseren binnen een herkenbaar rivier- en watersysteem, zowel intergewestelijk als binnen elk gewest, of wordt het een verhaal van gemiste kansen en niet-compatibele aansluitingen en ingrepen en ondoelmatig overheidsbeleid?

Vandaag zijn overheden zich bewust geworden van het belang van het kanaal en van waterlopen in het algemeen en overal in de drie gewesten worden volop plannen en projecten uitgewerkt.

Maar er zijn vele beheerders, zowel lokaal, provinciaal als gewestelijk - tussen bv. Vilvoorde en Tubize wisselen de waterwegbeheerders 4 keer ... - , terwijl een riviersysteem per definitie grensoverschrijdend is.

Waterafvoer, waterbevoorrading, waterkwaliteit, scheepvaartverkeer, overslagplaatsen, de breedte van de waterweg, de hoogte van de bruggen, natuurontwikkeling, mobiliteit, aanleg van fietspaden, ... Het zijn precies deze uitdagingen in de Zennevallei die door de bevoegde instanties in de drie gewesten gecoördineerd en in overleg moeten aangepakt worden en op mekaar afgestemd. Alleen zo zal een optimaal resultaat worden bereikt over de gehele lengte van deze waterlopen.

Houden plaatselijke en regionale plannen voldoende rekening met het feit dat een ingreep op de ene plaats effecten heeft op plaatsen die meer stroomopwaarts of meer stroomafwaarts gelegen zijn?

Wordt bij het plannen verder gekeken dan de eigen oever lang is? In hoeverre houdt men rekening met de andere zones en de rechten en belangen van elke burger?

Het Zennebekken met zijn riviersysteem van beken, kleine riviertjes en zijrivieren die alle hun water afgeven aan de hoofdwaterlopen Zenne en Zennekanaal, is het enige rivierbekken dat verspreid ligt over de drie gewesten in ons land. Het is landschappelijk ook het rivierbekken met de grootste contrasten. Met hun beperkte lengte van ongeveer 80 km tussen bron en monding bevoeien Zenne en Zennekanaal drie gewesten, vier provincies en een hoofdstedelijk gebied.

Je vindt er op korte afstand van elkaar zowel weinig bevolkt Waals heuvellandschap van het Brabants en Henegouws Plateau, als het dichtst bevolkt en grootste verstedelijk gebied (Brusselse agglomeratie). Je treft er een modern kanaal aan (Zeekanaal) en een belangrijke binnenhaven (Brusselse Haven). Een deel van het Zennebekken is bovendien onderhevig aan de getijden.

Nergens in ons land werd en wordt het watersysteem zo artificieel en ingrijpend aangepakt. Om de scheepvaart mogelijk te maken werden immers enorme kunstwerken (Ronquières, Strépy-Thieu, de hydraulische scheepsliften van Le Centre) gebouwd en wordt het noodzakelijke water opgepompt en over grote afstand vervoerd naar de hoogst gelegen plaatsen.

De Zenne werd in het Brussels Gewest gedeeltelijk onder de grond gestopt en om de dichtbevolkte zones te vrijwaren van overstromingen werd het water zoveel als mogelijk stroomopwaarts opgehouden. Met de snelle en uitdijende verstedelijking (vermindering van de doordringbaarheid van de grond) én door de klimaatwijzigingen staat dit artificiële rivierbeheerstelsel van de Zenne nog meer onder druk.

Vaak wordt de vraag gesteld of er in de voorbije jaren reeds voldoende maatregelen genomen werden om de kans op een herhaling van de grote overstromingen in het Zennebekken van 2010 te voorkomen?

Brussel, 20 augustus 2015.